

Három KÉRDÉS

AKI VÁLASZOL:
Laczkó Sándor, az SZTE társadalomelméleti gyűjtemény vezetője

3 kérdést teszünk fel olyan embereknek, akik valamiért az érdeklődés középpontjába kerültek, és olyanoknak, akik válaszolni hivatottak aktuális témákra. Ezúttal Laczkó Sándor, az SZTE EK Társadalomelméleti Gyűjtemény vezetője válaszol.

SZEGED
ÚJSZÁSZI ILONA

– Tiltott volt még beszélni is a pártállamban „tiltott irodalomról”. Mit mond a mai diákoknak: mi is az a szamizdat?

– Orosz eredetű betűszó a szamizdat. Azt jelenti: ön maga által kiadott, önkiadás. Arra utal a szó, hogy a szerző saját maga adta ki művét, nem kérte a cenzúrahatalom engedélyét. Magyarországon 1976-tól láttak napvilágot nagyobb számban szamizdat kiadványok. Ezek 1990-ig tiltott irodalomnak számítottak. A mai diákoknak történelem, nekünk saját tapasztalatunk: a szamizdatok készítőit és terjesztőit az állambiztonsági szervek folyamatosan figyelték, zaklatták, igyekeztek megfélemlíteni.

– Épp ezért talány: hogyan jöhetett létre 25 éve a szamizdatok és az emigránsirodalom hozzáférése?

rését biztosító Dokumentációs és Információs Bázis?

– Ütközni kellett a korszakot jellemzően meghatározó marxista-leninista ideológia, illetve a pártállami berendezkedés nyilvánosságát uraló szemléletével, ennek intézményes képviselőivel. A pártállami nyilvánosság határait tágítani igyekezett az egyetem néhány reformgondolkodású oktatója és hallgatója. Így 1985-től a társadalomelméleti gyűjtemény volt az országban az egyetlen olyan hely, ahol legálisan lehetett úgynevezett tiltott irodalmat olvasni. Körülötte pedig létrejött egy műhely, egy virtuális közösség.

– Az egyetemi TIK átriumában kiállításon mutatják be a gyűjtemény történetét. Az elmúlt negyedszázadban hogyan változott gyűjtőkör, feladata és hatása?

– Speciális igényeket elégit ki működésével a gyűjtemény. A cenzúra engedélye nélkül megjelent irodalmi művek, politikai esszék, tanulmányok hatottak a gondolkodásra, így szerepet játszottak a rendszerváltás előkészítésében. A szamizdat és az emigránsirodalom, az 1956-tal foglalkozó kiadványok mellett 1990 után a határokon túli magyar kisebbség, továbbá a Közép- és Délkelet-Európában élő nemzeti és etnikai kisebbségekkel kapcsolatos társadalomelméleti, politika- és eszmetörténeti szakirodalmat gyűjtjük, az SZTE Egyetemi Könyvtár Régió- és Kisebbségtörténeti Különgyűjteményeként tesszük hozzáférhetővé.

HAMAROSAN ELKÉSZÜL SZEGED LEGFIATALABB PARKJA

Új arcot mutat a Mars tér

Különleges hangulatot varázsol a térre a szökőkút. FOTÓ. DM/DV

A hónap végére készül el, de a szegediek már birtokba vették a város legújabb parkját a Mars téren. Tervezője zöld dudorokat és játékos szökőkutakat álmodott bele.

SZEGED
MUNKATÁRSUNKTÓL

A több mint hatvan facsemete utolsó darabjait ültetik, gyer-

» Van befüvesített „kis dudor” és „nagy dudor”, van „hullámtér” a buszpályaudvari részen, ami a Tisza áradó és apadó mozgását szimbolizálja.

tyánokat, díszcseresznyét, hársfát, juhart. A gyepszőnyegből néhány négyzetmé-

ternyi van hátra, és hiányoznak még a támlás padok. Különben elkészült, és birtokba vették az arra járók a Mars téri piac és a nagykörút közötti új parkot. A 3,3 milliárd forintos belváros-rehabilitációs beruházás része ez is; a 2,1 milliárd értékű Mars téri piacrekonstrukcióhoz kapcsolódik. A parkolóval együtt a hónap végére kell elkészülnie.

A tervező Tér és Forma Stúdió felkérésére Buella Mónika szegedi származású budapesti táj- és kertépítész álmodta meg az új parkot, amely a kavicslábazatú kerítéstől befelé lejt, hogy befoga-

dó legyen. A piac amúgy is találkozóhely, szokatlan, hogy mellé közpark kerül, ezért a szakember szép, megnyugtató környezetet akart teremteni beszélgetéshez, pihenéshez. Több érdekességre hívta fel a figyelmet. A buszpályaudvartól egyedi zöldfallal választotta el a teret, amely eltakarja és le is szigeteli a szomszédotól. Két oldalán – mert földdel töltötték meg – borostyánok futják be majd idővel. A térre a tervező kerek parktűköket álmodott. Ahogy ő nevezi, van befüvesített „kis dudor” és „nagy dudor”, van „hullámtér” a buszpályaudvari részen, ami a Tisza áradó és apadó mozgását szimbolizálja. Peremére le is lehet ülni, az ülőfelület alja világít. A másik oldalon a „körben ülök

terét” alakította ki, oda kör alakú stég került, amire ülni is lehet, de színpadnak is jó. Az U pavilon oldalán „kagylóter” készül sok kavicssal.

Játékos látványosság lesz, ha a téliesített kutakat tavasszal újra megnyitják: az U pavilon előtti két új szökőkút. Négyzet alakú, és akkor áll meg, ha egy elsős forma gyerek rálép a mozgó járólapok valamelyikére. Számítógépes programja a színes égők fényét és a 25-25 vízköpő vízugarát összesen 1310-féle program szerint képes táncoltatni. Vize akár két méter magasra is szökhet. Zenélni is tudna, de több hang a piac forgataga és a zajos nagykörút közé egyelőre nem hiányzik. Magyarországon – Budapest után – ez a második ilyen különleges szökőkút.

BELEOLVADNAK A HOMÁLYBA A KIVILÁGÍTATLAN BICIKLISEK

Minden ötödik lámpa nélkül teker

Székkutas közelében gázoltak halálra legutóbb egy kivilágítatlan biciklist. Szegeden és környékén átlagosan tízből csak egy szabályosan felszerelt biciklist láttunk sötétedés után.

SZEGED
DOMBAI TÜNDE

Mintha nem sötétedne már délután 4 órától, olyan sok kivilágítatlan biciklissel találkoztunk Szegeden és környékén. A Boldogasszony sugárúton, a gyálareti és a Sándorfalvi úton számoltuk össze a legtöbb, szürkületbe olvadó kamikaze közlekedőt: minden ötödik lámpa nélkül teker. Sokkal rosszabb volt az arány, amikor teljesen szabályos bicikliseket kerestünk: tízből átlagosan mindössze egy kerékpáron láttunk együtt működő első és hátsó lámpát, valamint kötelező prizmat hátul és a kerekeken.

A láthatósági mellényt felvenni csak városon kívül kötelező, ettől függetlenül nagyon praktikus a biciklik viszonylag kicsi fénye mellett: életet menthet. Akit megállí-

tottunk és megkérdeztünk, miért nem használja ezeket a filléres óvintézkedéseket, ké-

szen állt valami frappáns válasszal. Legtöbben azt sem tudták, mi kötelező tartozék.

Egy nyugdíjas férfi azzal érvelt, hogy mindig bicikliúton jár, oda fölösleges luxus az

ilyesmi. Egy negyven körüli nő azt állította: rendszeresen lelopják járgányáról a felszereléseket, ezért bár otthon minden tartozéka megvan biztonságban, magával nem hordja egyiket se. Tegnap a Mars téri piac kerékpáros parkolójában 234 biciklit számoltunk meg, ezeknek csak az ötöde volt szabályos.

A helyzetet a múlt héten a Szegedi Rendőrkapitányság és a Rádió Plusz közös akciója is igyekezett javítani: több száz láthatósági mellényt osztottak szét. Pénteken a rendőrök fokozottan ellenőrizték a bicikliseket, a cél akkor is a figyelmeztetés volt.

Halálos baleset. A legtöbb kerékpárossal éjszaka történik baleset, mert – a rendőrség tapasztalatai szerint – amellet, hogy világítás és mellény nélkül, sötét ruhában indulnak útnak, sokszor italtalanul ülnek nyeregbe. Legutóbb Orosháza és Székkutas között halt meg emiatt egy kerékpáros.

Lopakodó kerékpáros a körforgalomban. FOTÓ. KARNOK CSABA

HÍREK

A Kárász utcán estek egymásnak a fiatalok CSOPORTOSAN ELKÖVETETT GARÁZDASÁGGAL GYANÚSÍT A SZEGEDI RENDŐRKAPITÁNYSÁG NÉGY 15–16 ÉVES FIATALT, AKIK A HÉTVÉGÉN A KÁRÁSZ UTCA ÉS A DUGONICS TÉR TALÁLKOZÁSÁNÁL ESTEK EGYMÁSNAK. Az útlegre egy arra haladó járó figyelt fel, aki szétválasztotta az agresszív tinédzserket. A verekedés azért tört ki, mert az egyik fiatal a kirakat előtt álló másik fiú vállának nekiütött. Szóváltás alakult ki közöttük, ami végül tettessebbe torkollott. A többiek ezután kapcsolódtak be a verekedésbe.

Progress-konzultáció A PROGRESS VÁLLALKOZÁSFEJLESZTŐ ALAPÍTVÁNY holnap 9–12 óra között a következő témakörökben konzultál az érdeklődőkkel: uniós támogatási lehetőségek, kedvezményes forráshoz jutás, kiegészítő hitelek. Helye: Szeged, Tisza Lajos krt. 63. Tájékoztatót Várkonyi Gellért, az ITD Hungary dél-alföldi régiós koordinátora tart.